

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 maja 2024 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **R. D.**

skazanego za przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 8 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 628/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt IX K 815/20,

na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądzić od skazanego na rzecz oskarżyciela posiłkowego – spółki B. S.A. w B.1. kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika za sporządzenie odpowiedzi na kasację obrońcy.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

W kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego R. D. od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 8 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 628/23, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt IX K 815/20, skarżący zarzucił:

1. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 w zw. z art. 7 i art. 410 k.p.k., jak również art. 170 § 1 pkt 2 w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 452 § 2 k.p.k. poprzez nierzetelne i niepełne rozpoznanie zarzutu naruszenia art. 2 § 2 k.p.k., w zw. z art. 4 k.p.k., art. 6 k.p.k. i art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. poprzez uznanie za zgodne z prawem oddalenia na rozprawie w dniu 20 lutego 2023 r. wniosków dowodowych oskarżonego i jego obrońcy o przesłuchanie świadków S. M., A. B. oraz pracowników chińskiej spółki, a także o zwrócenie się przez Sąd Rejonowy o uzyskanie dokumentów od podmiotów i instytucji, w sytuacji gdy materiał dowodowy w sprawie był niepełny, a przeprowadzenie tych dowodów pomogłoby ustalić obiektywny stan faktyczny i umożliwiłoby realizację zasady obiektywizmu oraz prawa do obrony, co zostało następnie powtórzone w postępowaniu drugoinstancyjnym;

2. rażącą obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., w zw. z art. 410 k.p.k., sprzecznej z zasadami obiektywizmu oraz logiki i doświadczenia życiowego, co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, a mianowicie poprzez niesłuszne zastosowanie art. 284 § 2 k.k. i art. 270 § 1 k.k., prowadzące do ustalenia sprawstwa oskarżonego, w sytuacji gdy opierając się na wydrukach wiadomości elektronicznych brak było potwierdzenia w postaci wiadomości specjalnych w zakresie pochodzenia i przerobienia dokumentów, a także w zakresie możliwości kwalifikacji prawnej przywłaszczenia przez R. D., w sytuacji gdy środki przekazane spółce D. Sp. z o.o. stanowiły zaliczkę na realizację kontraktu cywilnego oraz umowa ta została w części wykonana.

Podnosząc wyżej opisane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu, tj. Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Pisemną odpowiedź na kasację złożył również pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, wnosząc:

1. na podstawie art. 531 § 1 w zw. z art. 530 § 2 w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. - pozostawienie kasacji bez rozpoznania, z uwagi na brak naruszenia prawa mogącego mieć wpływ na treść orzeczenia, w szczególności brak rażącego naruszenia;
2. w przypadku braku podstaw do powyższego – o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej (art. 535 § 3 k.p.k.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło oddalenie jej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.).

Badanie podniesionych tam zarzutów należało poprzedzić przypomnieniem, że rolą postępowania kasacyjnego jest co do zasady kontrola orzeczeń sądów odwoławczych z punktu widzenia najpoważniejszych naruszeń prawa materialnego lub procesowego, które mają istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia. Mając na względzie nadzwyczajny charakter tego środka zaskarżenia ustawodawca określił, że kasacja przysługuje stronie, stosownie do art. 519 k.p.k. od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść tego orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). – por. w tym zakresie m.in. postanowienia SN: z 10.03.2021 r., V KK 63/21; z 18.05.2022 r., II KK 215/22; z 26.01.2023 r., III KK 646/22.

Dokonując analizy podniesionych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzutów, skarżącemu należało przypomnieć, że wykazanie wadliwości przeprowadzonej w sprawie kontroli apelacyjnej poprzez zakwalifikowanie uchybień jako rzekomo naruszających dyspozycje art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. nie może ograniczać się wyłącznie do formalnego powołania tych przepisów w zarzucie kasacji i stworzenia pozorów nieprawidłowej kontroli odwoławczej (poprzez sugerowanie np. „nienależytego”, „niepełnego”, „niewłaściwego”, „nierzetelnego”, „pobieżnego” rozpoznania apelacji), jeżeli z istoty zarzutu odczytywanej z jego uzasadnienia, jednoznacznie wynika, że skarżący wyłącznie domaga się przeprowadzenia przez Sąd Najwyższy kolejnej, dublującej kontrolę

apelacyjną, weryfikacji prawidłowości orzeczenia sądu pierwszej instancji bądź forsuje subiektywną interpretację wyników postępowania dowodowego (zob. m.in. post. SN z: 27.09.2022 r., III KK 365/22; z 7.06.2022 r., I KK 189/22; z 28.10.2021 r., V KK 522/21). Podważenie prawidłowości procedowania sądu odwoławczego w zakresie ustawowych standardów kontroli odwoławczej uzależnione jest od precyzyjnego wykazania takiego stanu rzeczy, z odwołaniem się – w razie potrzeby – do treści apelacji, jak i pisemnych motywów orzeczenia instancji *ad quem*.

Tego zaś wniesiona kasacja nie czyni, zaś podniesione w niej stanowią „lustrzane odbicie” części zarzutów podniesionych uprzednio w apelacji tego obrońcy (por. w szczególności zarzuty z pkt. 1, 2, 4, 7, 9, 10), zredagowanych celem dochowania wymogów formalnych nadzwyczajnego środka zaskarżenia, które mają przekonywać, że przedmiotowych uchybień dopuścił się Sąd II instancji. Powielenie w kasacji zarzutów apelacyjnych, zwłaszcza obejmujących gromadzenie i wartościowanie przez sąd *meriti* materiału dowodowego, może okazać się skuteczne w zasadzie wyłącznie wówczas, gdyby sąd odwoławczy zupełnie pominął argumentację skarżącego zaprezentowaną w zwykłym środku zaskarżenia, a więc nie wywiązał się z obowiązku wszechstronnego rozważenia zarzutów apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.), nie wyjaśniając przy tym motywów takiego postąpienia (art. 457 § 3 k.p.k.). Sąd Najwyższy nie jest natomiast władny dokonywać ponownej oceny dowodów i na podstawie własnej oceny kontrolować poprawność dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Zadaniem Sądu Najwyższego jest jedynie sprawdzenie, czy dokonując ustaleń faktycznych, orzekające w obu instancjach sądy nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł procedowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku. Innymi słowy, kontroli podlegają nie same ustalenia faktyczne, ale sposób ich dokonania. (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II. Art. 425–673, wyd. VII, Warszawa 2024, art. 523, teza 22).

W sprawie niniejszej postąpienie takie nie miało miejsca, albowiem Sąd Okręgowy rozważył zarzuty apelacji, w tym okoliczności, które oskarżony podnosił na swoją obronę. Sąd *ad quem* zasadnie nie znalazł podstaw do zakwestionowania przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy oceny osobowego materiału dowodowego, z

której wynikało, że od samego początku osobą jedyną uprawnioną do kontaktu w niniejszej sprawie ze spółką B. SA był oskarżony i tylko on kontaktował się i czynnie uczestniczył w kontaktach z pokrzywdzoną spółką, tylko on uczestniczył w realizacji kontraktu i był jedyną osobą nadzorującą i kierującą tym kontraktem.

Sąd odwoławczy rozważył i podzielił również ocenę o niewiarygodności wyjaśnień oskarżonego, że S. M. była prezesem spółki D. Sp. z o.o. przeciwstawiając temu twierdzeniu dane z rejestru przedsiębiorców. Z kolei z zeznań świadków jasno wynikało, że osoby o nazwiskach S. M. ani A. B. nie były znane nikomu z pokrzywdzonej spółki, na żadnym etapie nie uczestniczyły w kontaktach czy rozmowach, ani nie brały udziału w negocjacjach ze spółką B. SA.

Sąd Okręgowy przeanalizował również kwestię podrobionych potwierdzeń przelewów, kwestionując linię obrony oskarżonego, że nie był ich autorem i trafnie dostrzegając, że ów nieustalony sprawca musiałby dysponować nie tylko hasłem do skrzynki poczty elektronicznej, ale również wiedzą o istniejącej z pokrzywdzoną spółką umowie, jak i jej szczegółach. Nie budzi więc zastrzeżeń konstatacja Sądu odwoławczego, że tylko oskarżony posiadał możliwości, wiedzę i środki aby przedłożyć sfałszowane dokumenty i tylko on uzyskał z tego tytułu przysporzenie finansowe. Ustalenie to, poczynione w płaszczyźnie oceny całokształtu komponentów materiału dowodowego, trafnie rzutowało na poczynione przez Sąd *meriti* i zaakceptowane przez Sąd odwoławczy ustalenia faktyczne przekonujące o sprawstwie oskarżonego.

Wbrew stanowisku obrony, nie były wymagane wiadomości specjalne celem stwierdzenia, że dokumenty w postaci potwierdzeń przelewów były dokumentami przerobionymi. Przypomnieć należy, że ani dyspozycja art. 7 k.p.k., jak i art. 193 § 1 k.p.k. nie zakazuje Sądowi czynienia własnych ustaleń obejmujących jakiekolwiek wiadomości dotyczące sfery wiarygodności dokumentów. Domeną biegłych są „wiadomości specjalne”, a więc takie wiadomości faktyczne czy praktyczne, które wykraczają poza przeciętne umiejętności czy wiedzę. Wiedza dostępna dla dorosłego człowieka o odpowiednim doświadczeniu życiowym i wykształceniu może natomiast zostać zastąpiona wiedzą i doświadczeniem sędziowskim (zob. wyrok SN z 15 kwietnia 1976 r., II KR 48/76, OSNKW 1976/10-11, poz. 133; por. również postanowienie SN z 10.02.2021 r., IV KK 574/20). Trafnie zatem Sąd

odwoławczy ograniczył się do analizy i porównania dokumentów przekazanych mailowo przez oskarżonego w 2018 roku oraz autentycznych dokumentów dołączonych przez samego oskarżonego do sprzeciwu od nakazu zapłaty w 2019 roku, co doprowadziło do wniosku o przerobieniu dokumentów. Jeżeli zaś idzie o posłużenie się przez oskarżonego przerobionymi potwierdzeniami, orzekające w sprawie Sądy zasadnie dostrzegły, że dokumenty te pochodziły z jego skrzynki elektronicznej, a z uwagi na wskazane przelewy ze spółki K. Sp. z o.o., czynności te były przedmiotem rozmów z oskarżonym, który wskazywał powody wciągnięcia ww. podmiotu w te rozliczenia.

W świetle powyższych ocen i ustaleń nie budzi również wątpliwości kwalifikacja prawna czynów oskarżonego, spiętych następnie klamrą czynu ciągłego, zarówno co do posłużenia się fałszywymi dokumentami, jak i przywłaszczenia środków pieniężnych stanowiących różnice pomiędzy pieniędzmi faktycznie przekazanymi przez oskarżonego do chińskiego kontrahenta, a kwotami wskazanymi na przerobionych potwierdzeniach przelewu.

Z tych wszystkich względów brak było podstaw do uwzględnienia kasacji wobec jej oczywistej bezzasadności.

Konsekwencją powyższego było zasądzenie od skazanego na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego (art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.).

Określając wysokość wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę, kierowano się treścią § 11 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935 z późn. zm.). Wprawdzie przepis ten dotyczy – w brzmieniu od 5 czerwca 2024 r. – „opinii o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania oraz za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji”, niemniej jednak w praktyce orzecniczej Sądu Najwyższego norma tam wyrażona stosowana jest także w odniesieniu do przypadku sporządzenia pisemnej odpowiedzi na kasację, jako dokumentu procesowego o najbardziej zbliżonym rodzaju (zob. § 20 cyt. rozporządzenia oraz postanowienia SN: z 26.06.2019 r., IV KK 372/18; z

29.09.2020 r., IV KK 603/19; z 25.01.2023 r., V KK 543/22; z 13.05.2024 r., II KS 13/24).

Mając na uwadze wyżej wyrażoną argumentację, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

(r.g.)